

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ПАРЛАМЕНТІ МӘЖІЛІСІНІҢ
Д Е П У Т А Т Ы

Д Е П У Т А Т
МАЖИЛИСА ПАРЛАМЕНТА
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

010000, Нұр-Сұлтан, Парламент Мәжілісі
20 __ жылғы «__» _____
№ _____

010000, Нур-Султан, Мажилис Парламента
«__» _____ 20 __ года

*2022 жылғы 4 мамырда
жарияланды*

**Қазақстан Республикасы
Премьер-Министрдің
бірінші орынбасары
Р.В. Склярға**

ДЕПУТАТТЫҚ САУАЛ

Құрметті Роман Васильевич!

Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің депутаттары өңірлерге іссапары барысында халықпен кездесіп, бірқатар ұсыныстары мен талап тілектерін тыңдады. Кездесу барысында Шымкент қаласының тұрғындары үй ішілік газ жабдытарына техникалық қызмет көрсетуші мекемелерінің жұмыстарындағы кемшіліктері жөніндегі мұң мұқтаждарын жеткізді.

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес 2014 жылға дейін, үй ішілік газ жабдықтарына техникалық қызмет көрсетуші мекеме «ҚазТрансГаз» АҚ сияқты газ тарату ұйымының құзыретінде болған. Газ тарату ұйымдары табиғи газды тұрғындарға тек қана жеткізу емес, жыл сайын жабдықтарының жарамдылығын тексеріп, кемшіліктерді жою жұмыстарына да жауапты болатын. Қызмет көрсету құны бекітілген тарифке кірген және халық үшін бұл төлем қолайлы болған.

«Газ және газбен жабдықтау туралы» 2012 жылғы 9 қаңтардағы №532 ҚР Заңының 19-бабының 3-тармағында: Коммуналдық-тұрмыстық және тұрмыстық тұтынушылар тауарлық немесе сұйытылған мұнай газын беруді жүзеге асыратын газ тарату немесе газ желісі ұйымымен не газ тұтыну жүйелеріне техникалық қызмет көрсетуді жүзеге асыратын, Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы жұмыстарды жүргізу құқығына аттестатталған, мамандандырылған

тәуелсіз ұйыммен өздеріне тиесілі газ тұтыну жүйелеріне техникалық қызмет көрсетуге арналған шарт жасасуға міндетті.

Тәжірибиеде 2014 жылдан бастап халыққа үй ішілік газ жабдықтарына техникалық қызмет көрсету «ҚазТрансГаз» АҚ тарифіне кірмейді, тиісінше бұл ұйым мұндай қызмет көрсетпейді және бұл жұмыстар бәсекелестік ортаға берілген болатын. Қазіргі уақытта газ тарату ұйымдары табиғи газды жер учаскесінің шекарасына дейін береді, ал одан әрі үйдің немесе пәтердің меншік иесі жеке компаниямен келісім-шартқа отыруға және оның қызметіне ақы төлеуге мәжбүр. Тек Шымкент қаласында ғана ҚР ТЖМ Өнеркәсіптік қауіпсіздік комитетінде алған тиісті аттестаты бар 13 (он үш) жеке меншік компания қызмет көрсетеді.

Қазіргі уақытта жеке меншік компаниялардың басым көпшілігі халықтан ақша жинап, тиісті сапада қызмет көрсетпейтін жағдай қалыптасты. Сонымен қатар, сапасыз қызметтерге ақы төлегісі келмейтін халық тарапынан жергілікті атқарушы және басқа да органдарға наразылығы артуда.

Өкінішке орай аталған жұмыстарды бәсекелестік ортаға бергеннен кейін жеке меншік компаниялардың сапалы қызмет көрсетпеу салдырынан тұрмыста тауарлық газды пайдалану кезінде қауіпсіздіктің нашарлау үрдісі қалыптасты және улы газбен улануға байланысты, оның ішінде балалар арасында да көптеген жазатайым оқиғалар орын алды. Мысалы ретінде, республика бойынша 2015 – 2021 жылдар аралығында газбен уланғандар саны – 286 адам, зардап шеккендер саны – 772 адам, өлім саны – 297 адам құрап отыр.

Бұндай үрдіс келесі себептер мен алғышарттарға байланысты деп санаймыз:

- 2014 жылы Қазақстан Республикасы Президентінің №898 Жарлығымен жергілікті атқарушы органдардың (бұдан әрі – ЖАО) қарауына тұрмыстық баллондар мен газ тұтыну жүйелерін қауіпсіз пайдалану талаптарының сақталуын бақылауды жүзеге асыру жөніндегі функциялар берілді. Осыған орай, өңірлердің әкімдіктеріне бір ай ішінде газ техникалық инспекциясын құру және «Газ және газбен жабдықтау туралы» ҚР Заңына сәйкес газ жабдығына тиісті бақылауды қамтамасыз ету тапсырылды. Содан бері, ең жақсы жағдайда, ЖАО тұрғын үй инспекциясы шеңберінде 1-2 маманнан (облысқа немесе Республикалық маңызы бар қалаға 1-2 адамнан, көбінесе жай ғана бос жұмыс орындары) бөлінді, яғни тапсырма соңына дейін орындалмады. Осылайша, білікті мамандар санының жеткілікті болмауы газ тұтыну жүйелерін пайдалану қауіпсіздігіне мемлекеттік бақылаудың және тұрмыста газды пайдалану кезінде жазатайым оқиғаларға тергеп-тексеру жүргізудің нашарлауына әкеп соғады;
- қолданыстағы мораторий шағын және орта бизнесті тексеруге аттестаттау талаптары мен көрсетілетін қызметтердің сапасын сақтау тұрғысынан профилактикалық тексерулер жүргізуді ғана емес, сонымен қатар сапасыз көрсетілген қызметтер туралы сигнал түсу фактісі бойынша да мүмкін емес етеді, бұл іс жүзінде бизнес субъектілерінің абсолютті рұқсат етілуіне және жазасыздығына алып келді;

- алдыңғы фактормен бірге аттестаттаудан өтудің барынша оңайлатылуы (іс жүзінде электрондық форматта) осы нарықта ұзақ мерзімді өмір сүруге және жұмысқа бағытталмаған жеткілікті құзыретті ұйымдардың пайда болуына әкеледі;
- жекелеген ұйымдар тарапынан жасалған теріс пиғылдық пен алаяқтық «халықтан сапалы қызмет көрсетусіз ақша жинау» жағдайы орын алып отыр;
- аталған қызметтер нарығын демонополиясыздандыруды жүргізу кезінде психологиялық фактор ескерілмеген. Біздің ойымызша: «егер үй ішілік газ жабдықтарына техникалық қызмет көрсетуді кез-келген адам ақыға жасай алса, онда бұл міндетті емес» - деген қоғамның санасында қарапайым қағида қалыптасқан. Және жоғарыда аталған жағдай қоғам көз алдында үй ішілік газ жабдықтарына техникалық қызмет көрсетудің еркін нарығына нұқсан келтірді. Осылайша, тұрғындар тарапынан үй ішілік газ жабдығына міндетті техникалық қызмет көрсетуді елемеу жиі кездеседі;
- еркін бәсекелестіктің барлық артықшылықтарына қарамастан, бизнестің мақсаты пайда алу болып табылатыны даусыз, сондықтан мамандандырылған ұйымдар, әсіресе егер олар аудан мен облыс орталықтарынан едәуір алыста орналасқан халық саны аз шағын елді мекендерге бару ниеті болмайды, себебі ауыл тұрғындары төлей алатын төлеммен шығындары өтелмейді. Нәтижесінде тұтынушылардың жеткілікті үлкен саны үй ішілік газ жабдығына техникалық қызмет көрсету мүмкіндігінен айрылды.

Яғни, үй ішілік газ жабдықтарына техникалық қызмет көрсету қызметтерін бәсекелес ортаға бергеннен кейін газбен жабдықтаудың осы саласының тиімді басқару жүйесі мен жұмысы жолға қойылмады.

Тиісті бақылаусыз үй ішілік газ жабдықтарына техникалық қызмет көрсету нарығын демонополиясыздандыру газ тұтыну жүйелерінің қауіпсіздік жағдайының айтарлықтай нашарлауына әкелді және бұл сала реттеуді қажет етеді.

Жоғарыдағы айтылғандардың негізінде, газ тарату ұйымдары тарапынан да, жергілікті атқарушы органдар тарапынан да табиғи (құбыржол) газдың тұрмыста қауіпсіз пайдаланылуына тиімді бақылау орнатуға, сондай-ақ азаматтардың, оның ішінде балалардың да улану мен өлім-жітім санын болдырмау мақсатында нақты шараларды қабылдау қажет. Сонымен қатар аталған бағыттағы жұмыстарды реттеуге мемлекеттік қадағалау органдары тарапынан бақылауды күшейте отырып, үй ішілік газ жабдықтарына техникалық қызмет көрсету мекемелерінің өзіне жүктелген міндеттерді тиісінше орындамағаны үшін жауапкершілігін қатайту, немесе осы функцияларды монополияға беру арқылы тиісті жұмыстарды ұйымдастыру қажет.

Депутаттық сауалды қарауды және қабылданған шаралар туралы Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген тәртіппен жазбаша түрде жауап беруіңізді сұраймыз.

№ исж: ДС-159 от:
04.05.2022

**Құрметпен,
Қазақстан Республикасы
Парламенті Мәжілісінің депутаттары,
«АМАНАТ» партиясы Фракциясының мүшелері**

**Б. Оспанов
Б. Бекжанов
Ф. Қаратаев**

*Орын.: А. Әлімғожаев
Тел.: 74-64-16*

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ПАРЛАМЕНТІ МӘЖІЛІСІНІҢ
Д Е П У Т А Т Ы

Д Е П У Т А Т
МАЖИЛИСА ПАРЛАМЕНТА
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

010000, Нұр-Сұлтан, Парламент Мәжілісі
20 __ ЖЫЛҒЫ « __ » _____
№ _____

010000, Нур-Султан, Мажилис Парламента
« __ » _____ 20 __ года

Оғлашен 04.05.2022 г.

**Первому заместителю
Премьер – Министра
Республики Казахстан
Скляр Р.В.**

ДЕПУТАТСКИЙ ЗАПРОС

Уважаемый Роман Васильевич!

В ходе визита в регионы депутаты Мажилиса Парламента Республики Казахстан встретились с населением, выслушали ряд предложений и пожеланий. В ходе встречи жители Шымкента высказали печальные пожелания по поводу недостатков в работе учреждений, осуществляющих техническое обслуживание внутридомового газового оборудования.

В соответствии с законодательством Республики Казахстан до 2014 года организация по техническому обслуживанию внутридомового газового оборудования находилась в компетенции такой газораспределительной организации, как АО «КазТрансГаз». Газораспределительные организации не только поставляли природный газ населению, но и ежегодно проверяли исправность газового оборудования и отвечали за устранение недостатков. Стоимость услуг входила в утвержденный тариф, и для населения эта плата была приемлемой.

В п.3, ст. 19 Закона РК «О газе и газоснабжении» от 9 января 2012 года № 532 указано, что коммунально-бытовые и бытовые потребители обязаны заключить договор на техническое обслуживание принадлежащих им газопотребляющих систем с газораспределительной или газосетевой организацией, осуществляющей подачу товарного или сжиженного нефтяного газа, либо с независимой специализированной организацией, осуществляющей техническое обслуживание газопотребляющих систем, аттестованной в соответствии с законодательством

Республики Казахстан в области промышленной безопасности на право производства работ в области промышленной безопасности.

Практика показывает, что с 2014 года техническое обслуживание внутридомового газового оборудования для населения не входит в тариф АО «КазТрансГаз», соответственно данная организация не оказывает таких услуг и эти работы были переданы в конкурентную среду. В настоящее время газораспределительные организации подают природный газ до границ земельного участка, а в дальнейшем собственнику дома или квартиры приходится заключать договор с частной компанией и оплачивать ее услуги. Только в городе Шымкент оказывают услуги 13 (тринадцать) частных компаний, имеющих соответствующий аттестат, полученный комитетом промышленной безопасности МЧС РК.

В настоящее время сложилась ситуация, когда подавляющее большинство частных компаний собирают деньги с населения и не предоставляют услуги надлежащего качества. Вместе с тем растет недовольство населения местными исполнительными и другими органами, не желающими оплачивать некачественные услуги.

К сожалению, после передачи данных работ в конкурентную среду из-за некачественного обслуживания частными компаниями сложилась тенденция ухудшения безопасности при использовании товарного газа в быту и произошло множество несчастных случаев, связанных с отравлением угарным газом, в том числе и среди детей. Так, по республике за период с 2015 по 2021 годы количество отравившихся угарным газом составило 286 человек, пострадавших – 772 человека, смертей – 297 человек.

Считаем, что такая тенденция обусловлена следующими причинами и предпосылками:

- в 2014 году Указом Президента Республики Казахстан №898 в ведение местных исполнительных органов (далее – МИО) были переданы функции по осуществлению контроля за соблюдением требований безопасной эксплуатации бытовых баллонов и газопотребляющих систем. В этой связи акиматам регионов поручено в течение месяца создать газотехническую инспекцию и обеспечить надлежащий контроль за газовым оборудованием в соответствии с Законом РК «О газе и газоснабжении». С тех пор, в лучшем случае, в рамках жилищной инспекции МИО было выделено по 1-2 специалиста (по 1-2 человека в область или город республиканского значения, чаще всего просто вакансии), то есть поручение не было выполнено до конца. Таким образом, недостаточное количество квалифицированных специалистов приводит к ухудшению государственного контроля за безопасностью эксплуатации газопотребляющих систем и проведению расследований несчастных случаев при использовании газа в быту;
- действующий мораторий на проведение проверок малого и среднего бизнеса делает невозможным проведение не только профилактических проверок на предмет соблюдения аттестационных требований и качества оказываемых услуг, но даже по факту поступления сигнала о

- некачественно оказываемых услугах, что фактически привело к абсолютной вседозволенности и безнаказанности субъектов бизнеса;
- максимальная упрощенность прохождения аттестации (фактически в электронном формате) вкупе с предыдущим фактором ведут появлению на данном рынке недостаточно компетентных организаций, которые не нацелены на долгосрочное существование и работу;
 - имеет место ситуация, когда недобросовестность и мошенничество со стороны отдельных организаций ситуация «сбора денег с населения без оказания услуг надлежащего качества» является повсеместной;
 - при проведении демополизации рынка данных услуг психологический фактор не учитывался. На наш взгляд, в сознании общества сложился простой принцип: «если техническое обслуживание внутридомового газового оборудования может производить любой желающий за отдельную плату, то это необязательно». И вышеуказанная ситуация подорвала в глазах общества свободный рынок технического обслуживания внутридомового газового оборудования. Таким образом, со стороны жильцов часто происходит игнорирование обязательного технического обслуживания внутридомового газового оборудования;
 - несмотря на все преимущества свободной конкуренции, бесспорно, что целью бизнеса является получение прибыли, поэтому специализированные организации, особенно если они находятся на значительном удалении от районных и областных центров, не намерены выезжать в малонаселенные населенные пункты, так как затраты не компенсируются платежами, которые могут себе позволить сельчане. В результате достаточно большое количество потребителей лишилось возможности проводить техническое обслуживание внутридомового газового оборудования.

То есть после передачи услуг по техническому обслуживанию внутридомового газового оборудования в конкурентную среду не налажена эффективная система управления и работа данной отрасли газоснабжения.

Демополизация рынка технического обслуживания внутридомового газового оборудования без должного контроля привела к значительному ухудшению состояния безопасности газопотребляющих систем, и эта отрасль нуждается в регулировании.

На основании вышеизложенного, необходимо установить эффективный контроль за безопасным использованием природного (трубопроводного) газа в быту как со стороны газораспределительных организаций, так и со стороны местных исполнительных органов, а также принять конкретные меры по недопущению числа отравлений и смертей граждан, в том числе детей. Кроме того, необходимо усилить контроль со стороны органов государственного надзора за регулированием работ в данном направлении, ужесточить ответственность учреждений по техническому обслуживанию внутридомового газового оборудования за ненадлежащее исполнение возложенных на них обязанностей,

№ исх: ДС-159 от:
04.05.2022

либо организовать соответствующие работы по передаче этих функций в монополию.

Просим рассмотреть депутатский запрос и о принятых мерах предоставить ответ в письменной форме в порядке, предусмотренном действующим законодательством Республики Казахстан.

**С уважением,
депутаты Мажилиса Парламента
Республики Казахстана,
члены Фракции партии «АМАНАТ»**

**Б. Оспанов
Б. Бекжанов
Ф. Каратаев**

*Исп.: Алимгожаев А.
Тел.: 74-64-16*